

Alleen

Voorjaar 2012

Zon won het van de bewolking. Wind hield zijn adem in en de groene vlaggen van de Boma bouwmarkt van Gerben Zomerman hingen roerloos neer. Gerben zelf verwonderde zich over de drukte die op deze zaterdagmorgen al vroeg was begonnen. Het weer nodigde toen nog niet echt uit om te gaan klussen of planten voor de tuin aan te schaffen. Pas later op de dag was het beter geworden. Hij was naar buiten gelopen en stond bij de stellingen met tuinplanten die voor de winkel stonden. Als warme broodjes gingen de geraniums, fuchsia's, margrietten en petunia's over de toonbank. Met winkelwagens vol liepen mensen over de parkeerplaats naar hun auto's, alsof ze hoopten dat ze de lente ermee konden afdwingen.

Hij schudde zijn hoofd en draaide zich om. Nadenkend haalde hij een hand door zijn donkerblonde krullen. Volgende week moest hij naar de kapper. Het werd al weer veel te lang. Hij liep terug. De deuren van zijn winkel openden zich.

'Gerben!' Een bekende stem galmde over het terrein. Hij draaide zich om. Zijn vrouw Giny en hun zevenjarige tweelingdochters Fay en Cato stonden een eind verderop met hun fietsen te wachten.

'Gaan jullie al?'

De deuren schoven dicht. Hij wilde hun kant uit lopen.

'Is het niet te vroeg om nu al tuinplanten te kopen?' Een oudere vrouw keek hem fronsend aan. 'Er wordt nachtvorst voorspeld.'

Hij kon nog net een zucht binnenhouden, gebarde naar Giny dat ze even moest blijven wachten. 'Vaak wordt ijsheiligen aangehouden.' Hij probeerde geduldig te blijven. 'Dat is ergens in mei.'

De vrouw knikte instemmend, begon vervolgens een hele litanie

over grote winkelketens waarvoor het alleen van belang was dat ze verdienden en over consumenten die niet meer konden wachten. ‘Witlof in de zomer, sla in de winter, het kan tegenwoordig allemaal. Vroeger verheugden we ons op sla in de zomer. Het was niet vanzelfsprekend.’ Hij luisterde half, kon zijn irritatie haast niet onderdrukken. Ze kwam weer terug op ijsheiligen. Hij ging er direct op in. ‘Ik zou u aanraden om de planten ’s nachts binnen te zetten tot ongeveer half mei. Overdag is het geen enkel probleem.’

Vanuit zijn ooghoeken registreerde hij het ongeduld van Giny. Fay en Cato fietsten rondjes over het terrein. Hij hoopte maar dat hij het zo goed had uitgelegd.

‘U snapt wel dat ik op mijn leeftijd niet meer met plantenbakken ga sjouwen.’ Ze klonk alsof ze zich miskend voelde.

‘Dat zou ik u ook zeker niet aanraden. Gelukkig heb ik in mei ook tuinplanten te kust en te keur. U zult zien dat het aanbod dan nog groter is. De mensen die nu planten meenemen, zullen waarschijnlijk wel in staat zijn om de bakken heen en weer te sjouwen.’

‘Ik betwijfel dat.’ Het klonk zuinig.

Giny stapte op de fiets en riep de meisjes. Wat hij nog nooit gedaan had, deed hij nu. Hij verontschuldigde zich bij zijn klant en nog voordat ze commentaar kon geven, riep hij al: ‘Giny, wacht!’

Ze hoorde hem en stapte af.

‘Sorry... ik kon niet van haar afkomen,’ zei hij zachtjes zodat Fay en Cato het niet zouden horen en wendde zich tot zijn dochters. ‘Jullie gaan logeren bij opa en oma en tante Irene. Veel plezier, en als jullie heimwee krijgen, kunnen jullie bellen.’

Zijn suggestie werd schamper begroet. ‘Wij krijgen echt geen heimwee!’ kwam het tegelijkertijd uit twee monden. Hij gaf Giny een kus. ‘Doe je familie de groeten. Aan het einde van de middag ben je er toch wel weer?’

‘Tuurlijk... als wij samen uit eten gaan, moet ik me toch een beetje opdoffen?’ Haar lippen waren rood en glanzend van de lippenstift. Ze kuste hem voorzichtig, veegde daarna over zijn mondhoek. ‘Er is toch nog wat achtergebleven.’

Ze lachte, ze zag er vrolijk uit. Hij wist dat ze zich verheugde op een avond samen. Ondanks de drukte in zijn winkel bleef hij hen nakijken. Hij dronk het beeld in van zijn vrouw met zijn kinderen. De halfflange, blonde haren van zijn dochters, die achter hen aan fladderden, het roze jasje van Fay, de kobaltblauwe van Cato, hun trappende voeten. Giny keek nog eens om. Haar bruine, corduroy rok schoof omhoog, hij zag haar knieën boven de laarzen met de hoge hakken in dezelfde tint als de rok. Daarop droeg ze een kort, cognackleurig jasje dat haar prachtig stond. Elk detail prentte hij zich in, haar korte, donkere haar, haar ogen die de zijne zochten. Hij zwaaide tot ze uit het zicht waren verdwenen.

Pas later beseftte hij hoe belangrijk het was dat hij dat had gedaan, alsof hij onbewust had aanvoeld dat alles anders zou worden.

Haar ouders stonden in de deuropening. Fay en Cato wilden een kus. Giny omarmde hen voor de derde keer, keek daarna snel op haar horloge en concludeerde dat ze veel te lang was blijven zitten. Het was zo gezellig geweest. Een groot deel van de middag was haar zus Irene gebleven. Ze had Fay en Cato met klei laten boetseren in haar atelier dat aan het huis van haar ouders grensde. Irene bewoonde een deel van de bovenverdieping. Nadat alleen zij nog thuis woonde, hadden haar ouders de leegstaande kamers boven laten verbouwen tot een klein appartement, en op de begane grond was er een ruimte aangebouwd waar Irene haar atelier had. Zo hadden ze haar ervan kunnen weerhouden om op kamers te gaan. Irene leidde een druk leven. Vaak was ze op pad met vrienden of ze sloot zich op in haar atelier om alleen tevoorschijn te komen wanneer ze hadden afgesproken om samen te eten. Voor de tweeling maakte ze altijd een uitzondering. Ze was dol op Fay en Cato. Het werd tijd dat ze zelf ook eens aan de man kwam en kinderen kreeg, dacht Giny vaak. Wanneer ze die suggestie met haar zusje deelde, lachte Irene haar uit. Ze had geen tijd voor een man, laat staan voor kinderen. Giny was ervan overtuigd dat ze de lat veel te hoog legde. Een paar keer had ze het begin van een relatie gehad, maar het liep altijd op niets uit. De laatste was Pieter geweest en Giny had echt gehoopt dat hij haar zwager zou worden. Ze kon uitstekend

met hem overweg, maar dat bleek voor Irene niet op te gaan. ‘Hij kamt mijn werk altijd af,’ had ze gezegd. ‘Ik vind het prima als iemand er met een kritische blik naar kijkt, maar hij zegt nooit iets positiefs.’

Bij nader inzien was dat Giny ook wel opgevallen. Pieter, was net als Irene, beeldend kunstenaar, maar hij creëerde kunst van afval en dat leek hij kunst van een veel hoger niveau te vinden dan de beelden die Irene maakte. Ze gaf de tweeling een laatste kus en stapte op haar fiets. Als ze nog langer bleef staan, zou Gerben eerder in huis zijn dan zij en ze wilde nog even douchen voordat ze iets anders aantrok. De jurk die ze vanavond zou dragen, hing al aan de kast. Ze wist dat Gerben die mooi vond.

Onwillekeurig glimlachte ze. Misschien zou ze hem vanavond kunnen overhalen om een weekendje weg te gaan. Laatst had ze het er ook al met hem over gehad. Een hotelletje net over de grens in Duitsland leek haar wel wat. In Bad Bentheim had ze een mooi hotel in het centrum gevonden. Ze had het Gerben al laten zien. Wanneer zij verder alles regelde, zou hij alleen nog een datum moeten vinden waarop Rogier Cuijlenburg een weekend voor hem wilde waarnemen. Ze had de rechterhand van Gerben al voorzichtig gepolst. Zoals gebruikelijk gaf dat geen problemen. Haar ouders zouden vast op de tweeling willen passen.

Wat verlangde ze ernaar om er even helemaal uit te zijn, ver van de bouwmarkt en alles wat daarbij hoorde. Ze wist dat Gerben er moeite mee had, maar ze deelde zijn passie op dat gebied niet. Als ze echt even weg zouden zijn, kon Gerben de winkel ook even loslaten. Hun woning stond op hetzelfde terrein. Wanneer ze thuisbleven, was Gerben altijd wel een keer nodig en dan zat hij zomaar weer een paar uur in de winkel. Als ze dat van tevoren had geweten, zou ze hebben gestaan op een woning elders in de stad. Nu moest ze het hebben van af en toe een weekendje weg. Het leek haar heerlijk en voor hem zou het ook goed zijn. Op de website van het hotel had ze al foto’s van een uitgebreid ontbijtbuffet gezien. Van zulke dingen kon ze intens genieten, al at ze maar een klein beetje. Ze moest op haar lijn letten. Na de zwangerschap van Fay en Cato waren er een paar kilo’s bijgekomen. Volgens Gerben

stonden die haar goed, maar zij wilde beslist niet zwaarder worden.

Ze reed de rotonde op, stak haar hand naar links uit zodat de chauffeur van de auto die eraan kwam zou zien dat hij voor haar moest stoppen. De man leek het in de gaten te hebben. Ze fietste verder en schrok toen de auto toch doorreed. Er was geen ontwijken meer aan. Ineens vloog ze door de lucht en viel met een klap neer. Ze zou te laat thuis zijn om zich op te knappen, flitste door haar hoofd voordat het de rand van de rotonde raakte.

Daarna verdween elke gedachte.

Gerben had de sirenes van de ambulances en de brandweer gehoord. Een traumahelikopter was zelfs over zijn winkel gevlogen, had Heleen verteld. Ze was toen net een oudere klant aan het helpen om plantentakken en planten naar zijn auto te brengen.

Heleen was altijd behulpzaam. Een jaar geleden had ze bij hem gesolliciteerd. Hij was verbaasd omdat een vrouw met zo'n opleiding en cv als het hare als kassamedewerker in zijn winkel wilde werken. Na jaren waarin ze diverse administratieve functies had vervuld, was ze communicatie gaan studeren. Dat had haar een baan op de afdeling communicatie bij de gemeente opgeleverd. Een teleurstellende ervaring, had ze het genoemd. Het was een kleine afdeling met mensen die er al jaren werkten. Zij kwam er niet tussen, haar ideeën werden niet op prijs gesteld.

‘Waarom solliciteer je dan niet ergens anders naar een soortgelijke functie?’ had hij verbaasd gevraagd. ‘De verdiensten als kassamedewerker zijn een heel stuk lager dan je gewend bent.’

‘Omdat ik even rust in m'n hoofd wil. De afgelopen twee jaar hebben veel met me gedaan. Financieel kan ik me goed redden, ondanks mijn scheiding. Bovendien ben ik nu natuurlijk genoodzaakt om zelf de klusjes in mijn flat aan te pakken. Ik heb op dat gebied dus enige ervaring.’

Haar lach was innemend. Toch had hij haar niet aangenomen. Heleen was vierenveertig en daarmee een paar jaar ouder dan hij. Hij kon zich echt niet voorstellen dat ze bij hem achter de kassa wilde zitten.

Twee weken later stond ze weer op de stoep. Ze had nagedacht en meende dat zijn weigering wellicht te maken had met de angst dat ze snel weer op zou stappen. Dat wilde ze rechtzetten. Hij had er helemaal niet meer over nagedacht, maar haar vasthoudendheid en de verzekering dat ze echt niet van plan was om op korte termijn weer te vertrekken, hadden hem toch over de streep getrokken.

Hij had er geen spijt van. Heleen ging rustig haar gang, was klantvriendelijk, deed dan er van haar werd verwacht en was nooit te beroerd om extra uren te werken. Hij betrapte zich erop dat hij steeds vaker haar mening vroeg als hij wilde adverteren. Ze had een frisse kijk op die dingen.

Na haar opmerking over de traumahelikopter had hij even aan Giny gedacht. Hij vroeg zich af of ze al thuis was, maar net toen hij wilde gaan kijken, was hij weer elders nodig. Andere zaken namen hem in beslag. Nog een uurtje voordat de zaak ging sluiten. Giny was vast langs gefietst zonder dat hij het had gezien. Het grootste deel van de tijd had hij binnen doorgebracht.

Hij was opgewekt aan het fluiten op het moment dat de twee agenten zijn zaak binnenkwamen, een man en een vrouw die zoekend rondkeken. Onmiddellijk hield hij op met fluiten. Nog even hoopte hij dat ze een andere reden hadden toen ze vroegen of hij met hen mee naar zijn kantoor wilde komen. Tegen beter weten in. Aan alles voelde hij dat het om Giny ging. De vrouw nam het woord. Ze hakkelde een beetje. Misschien was het wel de eerste keer dat ze zo'n boodschap over moest brengen, bedacht hij. Ze zag er nog zo jong uit. Hij hoorde haar spreken over ernstig hersenletsel en vervoer naar een ziekenhuis in een andere stad, waar ze een afdeling hadden voor dergelijke patiënten en bekwame specialisten.

‘Ze leeft dus nog?’ wist hij uit te brengen. Hij zag haar bruine rok voor zich die omhoog gekropen was toen ze wegfietsde, het mooie jasje en haar lach.

‘Ze leeft nog, maar haar verwondingen zijn heel ernstig.’ De mannelijke agent nam het woord.

‘De kinderen...’ In zijn hoofd wolften zoveel gedachten omhoog en

tegelijk had hij het idee dat hij in een dichte mist verzeild was geraakt. Hij keek om zich heen. Zijn kantoor leek niet langer vertrouwd.

‘Uw vrouw was alleen,’ zei de mannelijke agent.

Natuurlijk, Fay en Cato waren al bij zijn schoonouders. Giny had hen daar afgeleverd.

‘Ik moet naar haar toe.’ Hij hoorde het zichzelf zeggen, maar het waren woorden die buiten hem om gingen.

‘Ik zal je brengen. Je moet nu niet alleen gaan,’ zei iemand achter hem. Hij draaide zich om en zag Heleen. Het drong niet echt tot hem door, maar hij knikte toch. ‘Ik bel Rogier of hij kan komen,’ voegde ze eraan toe.

Hij knikte weer. Ze had alles kunnen zeggen. Hij zou voor alles toestemming hebben gegeven.

De vlaggen bewogen ook vandaag niet. Voor Gerben stond de hele wereld stil.

‘Zullen we?’ Irene legde haar hand op zijn bovenarm.

Hij schudde zijn hoofd. Hij wilde niet.

Hij kon het niet aan om achter die kist naar buiten te lopen en te zien hoe de dragers die in de grote, grijze auto voor zijn huis zouden schuiven.

De afgelopen dagen had de kist op hun slaapkamer gestaan. Hij had zich erover verwonderd dat Giny er zo mooi uitzag, ondanks het ongeval. De kinderen maakten tekeningen en briefjes waarop ze *I love you* schreven, omrand door rode en roze hartjes, en legden die bij Giny neer. Met z'n drieën zaten ze soms naast de kist. 's Avonds zat hij er alleen en huilend vertelde hij dat hij er alles voor over had om nog een keer met haar uit eten te kunnen, of een weekendje in een hotel. Hij had het steeds uitgesteld.

Straks was ze voor altijd weg.

Aan de kast hing de jurk die ze aan had willen trekken toen ze uit eten zouden gaan. Hij had de jurk laten hangen en steeds als hij ernaar keek, wist hij dat hij tekort was geschoten. Ze hadden vaker leuke dingen moeten doen. In plaats daarvan maakte hij haar stille verwijten, omdat ze afstand nam van de winkel, omdat ze nooit naast hem stond. Ze wist wat hij wilde toen ze trouwden. Ze stond achter hem toen hij de winkel overnam, maar de praktijk was haar tegengevallen. Hij had haar gevraagd om mee te werken, om de administratie te doen. Ze verschool zich achter Fay en Cato die ze alle aandacht wilde geven. In de winkel stond hij er alleen voor en altijd met een schuldgevoel omdat hij het idee had dat hij Giny en de kinderen tekort deed. Ze hadden elkaar niet begrepen, maar wat maakte het nu nog allemaal uit?

Hij zou er alles voor over hebben als hij het over kon doen.

Haar kleding hing nog steeds in de kast, op de toilettafel lag haar borstel naast haar make-uptasje, en op de hoek stond haar favoriete parfum die hij ook zo lekker vond ruiken.

Alles zou er nog zijn. Alleen Giny niet. Hij had net, samen met zijn schoonfamilie, de kist gesloten. Fay en Cato hadden ook geholpen. Nu moesten ze haar wegbrengen. Er was geen ontkomen aan.

Voorgoed... Nooit meer...

Hij ving de blik van zijn schoonmoeder en zag hoe ze hem door haar tranen heen toeknikte. 'Toe maar, jongen,' hoorde hij haar zeggen.

Hij herinnerde zich de eerste keer dat hij bij Giny thuis was gekomen. 'Nu wordt het Gerben en Giny,' had ze gezegd. 'Wat past dat mooi bij elkaar.'

Hij ademde diep in en keek naar zijn dochters. Zijn moeder had haar armen om hen heen geslagen, zoals het een goede oma betaamde. Hoe lang was het geleden dat zijn ouders hier waren geweest? Zijn vader stond bij het raam, zijn blik naar de grond gericht.

'Cato en Fay, we moeten gaan.' Hij keek zijn moeder niet aan.

'Gaat mama in die grote auto?' wilde Cato weten.

'En wij in die grote auto erachter,' zei hij. Hij kneep bemoedigend in de kleine, warme handen van zijn dochters. De kist werd gedragen door zijn schoonvader, zijn twee zwagers met hun echtgenotes en Irene.

Buiten legde de zon zich als een lichte deken over de kist. Warmte streelde zijn gezicht. Door een haag van medewerkers van zijn bouwmarkt liep hij naar de auto. Hij zag bekende gezichten, ontdekte tussen zijn personeel Huib Dantuma, de eigenaar van de ziertogende beddenzaak in het pand dat aan zijn zaak grensde. Een halfjaar geleden had Huib gezegd dat hij er volgend jaar mee wilde stoppen. Als Gerben belangstelling had, was hij de eerste koper. Hij had erover nagedacht en het idee weer verworpen. Nog meer werk, nog minder tijd voor zijn gezin.

Hij keek toe toen de kist in de auto werd geschoven.

Het was alsof hij er niet werkelijk bij was, alsof hij van een afstandje naar zichzelf keek.

Zijn blik gleed naar de roerloze vlaggen. Maandag moet de zaak

weer open, dacht hij en hij verbaasde zich er zelf over dat die gedachte hem op dit moment inviel.

Het huis was nog hetzelfde. Sinds de middag was de wind weer wat aangetrokken. De vlaggen bewogen zachtjes. Gerben stapte uit de auto van Irene, die hem had thuisgebracht.

‘Weet je zeker dat je niet wilt dat ik blijf?’ hoorde hij haar nog eens vragen, vlak voordat hij het portier dicht wilde gooien. Hij boog zich voorover. Zijn gezicht voelde vreemd strak. Hij deed zijn best om te glimlachen. ‘Lief van je, maar ik moet het alleen zien te redden. Je kunt hier niet eeuwig blijven.’

Ze deed haar mond open om iets te zeggen, maar hij schudde zijn hoofd. ‘Ik zal moeten wennen aan het alleen-zijn en daar kan ik dan maar beter direct mee beginnen. Het is fijn dat Cato en Fay dit weekend bij pa en ma mogen slapen. Morgen kan ik een beetje tot mezelf komen en maandag ga ik weer gewoon aan het werk. Rogier heeft het zolang van me overgenomen, maar dat kan ook niet te lang doorgaan. Men zegt dat afleiding goed is.’

‘Hoe ga je het doen met de meisjes?’ wilde Irene weten.

‘Geloof me, daar denk ik steeds over na. Ik ga het morgen met Rogier overleggen. Misschien kan ik wat later beginnen en ze eerst naar school brengen. Pa en ma hebben al aangeboden om te helpen. Zelfs Heleen wil op dat gebied wel iets doen. We zien wel... Nu ben ik doodop. Sorry, ik wil graag naar bed.’

‘Tuurlijk,’ ze knikte begripvol. ‘Wanneer pa en ma niet kunnen, ben ik er ook nog. Ik zet alles aan de kant als het nodig is.’

‘Weet ik. Ik ga er over nadenken, maar nu...’

‘Sorry... het is gewoon... Laat maar...’ Ze probeerde haar tranen tegen te houden. ‘Ik vind het zo moeilijk... Dat lege huis... De kinderen die ineens geen moeder meer hebben. Ik kan het haast niet verdragen dat Giny er niet meer is. Ik kan het me zelfs nauwelijks voorstellen. Het kan toch zomaar niet afgelopen zijn? Ze was nog maar zesendertig!’

Nog maar zesendertig jaar. Hoe vaak had hij dat de afgelopen dagen niet gedacht? Vanaf het moment dat hij na aankomst in het ziekenhuis

had gehoord dat Giny was overleden, had die gedachte in hem postgevat. Ze was nog maar zesendertig... Waarom?

‘Al moet ik door dalen van duisternis en dood, ik ben voor geen onheil bang, want U bent bij mij.’ Vanmiddag in de kerk hadden die woorden hem zo aangesproken. Hij had gevoeld dat hij het niet alleen hoefde te doen, maar op dit moment vloog de angst voor de eenzaamheid hem naar de keel. Voor geen onheil bang? Hij was doodsbenauwd. Hoe moest hij verder? Hij moest maken dat hij wegwam, voordat hij overstag zou gaan en Irene's aanbod om bij hem te blijven zou aan nemen. Met haar zou hij kunnen praten. Giny en zij verschilden tien jaar, maar ze waren zussen en vriendinnen. Zelf had hij Irene altijd als een jonger zusje beschouwd. Het zou niets oplossen, wist hij. Het moment dat hij alleen zijn huis binnen moest, zou toch een keer komen en hoe langer hij dat uitstelde, hoe zwaarder het werd.

Het was goed dat de kinderen dit weekend uit logeren waren. Als hij zou willen huilen en schreeuwen, had niemand er last van.

‘Ga nou maar.’ Zijn stem klonk laag. ‘Op een dag zullen we eraan gewend zijn. Je moet naar huis. Pa en ma hebben je nu ook nodig. Doe gauw dat raam omhoog, het is fris.’

‘We praten morgen wel verder.’

‘Doen we.’ Hij wreef over z'n voorhoofd waar een vage hoofdpijn dreigde uit te groeien tot een bonkende. ‘Rij voorzichtig! Dank je wel voor alles en tot morgen!’

Bij de deur wachtte hij totdat hij haar auto van het terrein zag wegrijden. Ze keek niet meer om en hij wist dat ze hilde.

Schemer vergleed langzaam naar duisternis. Gerben bedacht dat hij een lamp aan zou moeten knippen. Hij bleef zitten. Een week geleden zouden ze samen uit eten gaan.

Onafgebroken speelde zich een film in zijn hoofd af met daarop gebeurtenissen die nooit meer terug zouden komen, beloftes die nooit vervuld zouden worden, mogelijkheden die onmogelijk werden. Hij had zichzelf altijd als een sterke man beschouwd. Nu ontdekte hij dat Giny flink aan dat gevoel had bijgedragen. Alles wat hem ooit belang-

rijk had geleken, leek nu van een totale nietigheid. Hoe kon hij verder met zijn zaak? Wat maakte het uit dat het hem lukte te concurreren met de grote bouwmarkten. Dat mensen juist bij zijn zaak kwamen inkopen, omdat ze het hadden over de professionaliteit van zijn medewerkers en blij waren met hun meedenken? Sinds kort had hij een nieuw concept waar Heleen de eerste aanzet voor had gegeven. Zij was het die had opgemerkt dat vrouwen zoals zij, die niet heel onhandig waren maar ook niet echt handig, behoefte hadden aan hulp bij grotere klussen. Rogier en hij hadden erover doorgedacht. Dat had erin geresulteerd dat hij naast de materialen nu ook vakmensen leverde, die zijn klanten terzijde konden staan bij hun plannen voor een verbouwing of aanpassing van hun huis. Het bleek een succes.

Hij was er zo blij mee geweest.

Nu was het niets meer waard.

Alle plannen die hij nog had en die hij aan Giny had voorgelegd leken ineens zinloos. Groot, groter, grootst, wat deed het er nog toe?

Giny's aanwezigheid was vanzelfsprekend geweest. Ze was er altijd en zorgde voor hun dochters. Hij had zich geërgerd aan het feit dat ze weigerde om hem bij te staan in de winkel, al had hij haar beweegredenen wel begrepen. Cato en Fay gingen boven alles.

Hoe kwam het dat hij zich pas op dit moment realiseerde dat hij dwars door die vanzelfsprekendheid en ergernis heen onnoemelijk veel van haar had gehouden?

Waarom kwam dat moment pas als je het nooit meer kon zeggen?

Hij kreeg het idee dat hij niet meer kon ademen en trok zijn stropdas los, gooide die een eind van zich af. Er reed een auto het terrein op.

Hij trok zich terug in een stoel waar hij van buitenaf niet gezien kon worden, bleef doodstil zitten terwijl hij de kleine, donkere auto in de gaten hield die hij in het licht van de lampen op het terrein herkende als die van Heleen. Ze stapte uit. Hij zag haar aarzeling, hoe ze bleef staan en naar het donkere huis keek. Hij hoopte dat ze haar conclusies zou trekken, weer zou instappen en weg zou rijden, maar tot zijn schrik zag hij dat ze in de richting van het huis liep. Hij hield zijn adem in toen ze vlak voor het pad inhiel en naar het raam tuurde, alsof ze wist dat

hij hier zat en probeerde om zich onzichtbaar te maken. Ineens liep ze kordaat het pad op, hij hoorde de brievenbus klepperen en daarna zag hij tot zijn opluchting dat ze weer terugliep.

Hij wachtte tot hij de rode achterlichten van haar kleine, donkerblauwe Citroën zag verdwijnen en liep naar de gang. Op de mat lag een envelop. Hij bukte zich en probeerde onderweg naar de kamer het opschrift te lezen. Even overwoog hij om de lichten aan te knippen en de gordijnen te sluiten, maar het idee dat de duisternis zou wijken en hij alle vertrouwde spullen in het licht zou zien, joeg hem angst aan. Daarom liep hij naar het raam en probeerde de keurige, kleine letters in het lamplicht van buiten te lezen. ‘Voor Gerben,’ meer stond er niet. Hij opende de envelop en las in hetzelfde handschrift: ‘Het zal moeilijk zijn. Ik denk aan je. Als je me nodig hebt, kun je op me rekenen. Groetjes van Heleen.’

Heleen... Ze was er in het ziekenhuis voor hem geweest toen hij had gehoord dat Giny niet meer leefde. Ze had zich teruggetrokken toen zijn schoonouders en Irene kwamen. Stilletjes was ze weggegaan. Hij had haar nog niet eens bedankt.

Nadat hij de tekst nog eens had bestudeerd, legde hij de kaart op tafel. Hij trok zijn colbert uit en gooide het op de bank. Blindelings greep hij een fles uit het wijnrek. In de keuken goot hij een glas helemaal vol en dronk met grote, gretige slokken. Daarna vulde hij het glas opnieuw en nam het mee naar de kamer. Drinken zou hij totdat hij zonder gedachten in slaap zou vallen. Iets anders wist hij niet te bedenken.

Fay en Cato sliepen in het logeerbed. Hun blonde haren lagen uitgewaaierd over de kussens. Ze lagen dicht tegen elkaar aan, alsof ze steun bij elkaar hadden gezocht. Irene keek op hen neer. Wat ging er in die kleine hoofdjes om? Ze waren nog maar zeven. Hoe moesten ze verder zonder Giny? Kinderen hadden een moeder nodig. Irene wreef door haar ogen. Vanaf het moment dat ze Gerben had afgezet, had ze alleen nog maar gehuild. Bij haar ouders in de kamer had ze zich groot weten te houden, maar nu ze naar de kinderen keek, liepen de tranen weer over haar wangen. Het was altijd heerlijk om na schooltijd even

bij Giny aan te gaan. Niet alleen om Giny, maar ook vanwege Fay en Cato. Ze luisterde graag naar hun verhalen over school. Ze lieten hun tekeningen en werkstukken zien. Soms bleef ze eten.

Samen rond de tafel. Gerben die anekdotes over de winkel opdiste of problemen deelde. Ze zat erbij en genoot ervan.

Nooit zou het meer zo zijn.

Morgenavond ging de tweeling weer naar huis, maar Giny zou hen niet opwachten.

Nooit meer.

Haar geliefde zus, tien jaar ouder dan zij. Ze was altijd dol op Giny geweest, maar net zo goed op Gerben. Met haar twee broers Paul en Chris had ze niet zo'n band als met Gerben. Gekscherend noemde ze hem weleens haar derde grote broer.

Ze herinnerde zich dat het werk van Gerben meer dan eens gespreksonderwerp tussen Giny en haar was geweest. Haar leek het mooi om samen zo'n winkel te leiden, waarin ze ieder hun eigen taak zouden hebben en elkaar aanvulden. Ze begreep niet dat Giny zich er zo van distantieerde.

Giny noemde haar romantisch. 'Het is niet goed om elke dag bij elkaar op de lip te zitten. Bovendien heb ik genoeg aan de kinderen.'

Dat was niet waar, besefte Irene nu. Giny verveelde zich vaak. Hun huis zag er meestal redelijk netjes uit, maar een poetser was ze niet.

'Als ik het over zou moeten doen, weet ik niet of ik wel dezelfde beslissingen zou hebben genomen,' had ze een tijd geleden gezegd. 'In ieder geval zou ik er dan voor zorgen dat we niet naast de zaak zouden gaan wonen. Ik heb dat schromelijk onderschat. Die winkel staat altijd op de eerste plaats en we kunnen er nooit afstand van nemen.'

'Is dat niet bij iedere onderneming zo?' had Irene met enige aarzeling gevraagd. 'Werk heb je, ondernemer ben je.'

'Zoals jij kunstenaar bent.' Irene had later over die constatering van Giny nagedacht. Zat zij net zo aan haar werk vast als Gerben? Kwam het daardoor dat zij hem beter leek te begrijpen dan Giny?

Ze had het er op dat moment bij gelaten. Later wilde ze er nog eens op terugkomen.

Dat later was er niet meer.

Ze probeerde haar tranen weg te slikken, maar ze leken onstuitbaar. Diepe snikken welden op uit haar keel. Straks maakte ze de meisjes nog wakker. Voorzichtig streek ze over hun haren voordat ze naar de overloop liep. Ze wachtte totdat ze zichzelf weer een beetje in de hand had en liep naar beneden om nog even bij haar ouders te zitten.

Midden in de nacht schrok Gerben wakker. Het duurde even voordat het tot hem doordrong dat hij op de bank lag. Hij had het ijskoud, zijn mond voelde droog en zijn hoofd barstte bijna uit elkaar. Kreunend hees hij zich overeind, en liet de waarheid op zich inwerken. Wat had hij zich verbeeld?

Dat met een zatte kop het gemis van Giny minder hard zou aanvoelen?

Moeizaam stond hij op. Hij pakte de lege fles, zag dat zijn glas was omgevallen en een wijnvlek op hun fraaie houten vloer had achtergelaten. Daar zou hij morgen wel naar kijken. Wat maakte het nog uit? Hij wankelde naar de keuken, zette het glas en de fles op het aanrecht en vulde een limonadeglas met water. Hij dronk het leeg, vulde het opnieuw en dronk het voor de helft leeg. Langzaam hees hij zich de trap op, zette het glas op zijn nachtkastje, poetste snel zijn tanden en plensde met zijn handen koud water in zijn gezicht. Echt opknappen deed hij er niet van. Op de rand van het bed trok hij zijn sokken, broek en overhemd uit en kroop toen onder het dekbed.

Stil bleef hij op zijn rug liggen. Normaal hoorde hij de zachte ademhaling van Giny als hij wakker lag. Nu bleef het doodstil.